

Sygn. akt VI ACa 793/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 maja 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Ewa Zalewska

Sędziowie: SA Krzysztof Tucharz

SA Agata Zajac (spr.)

Protokolant: Katarzyna Łopacińska

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa H. J.

przeciwko Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 5 lutego 2015 r., sygn. akt IV C 1215/09

I. zmienia zaskarżony wyrok częściowo w punkcie pierwszym, w ten tylko sposób, że oddala powództwo o zasądzenie odsetek od kwoty 30 007,63 zł (trzydzieści tysięcy siedem złotych i sześćdziesiąt trzy grosze) za okres od 22 września 2009 roku do 4 lutego 2015 roku;

II. w pozostałym zakresie apelację oddala;

III. zasądza od Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. na rzecz H. J. kwotę 1 800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI ACa 793/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24 sierpnia 2009 r. H. J. wniosła o zasądzenie od pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. kwoty 190 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty z tytułu kosztów rozwiązanych z zapewnieniem ochrony akustycznej budynku znajdującego się w obszarze ograniczonego użytkowania.

23 czerwca 2014 roku powódka cofnęła pozew ponad kwotę 41 007,63 zł i postanowieniem z 23 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie umorzył postępowanie ponad powyższą kwotę.

Pozwane Przedsiębiorstwo wniosło o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów.

Wyrokiem z dnia 5 lutego 2015 roku Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. na rzecz powódki H. J. kwotę 30.007,63 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 września 2009 r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, zasądził od powódki H. J. na rzecz pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. kwotę 2.114,60 zł tytułem kosztów postępowania w sprawie oraz nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa (Kasa Sądu Okręgowego w W.) od powódki H. J. kwotę 1.630,90 zł i od pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. kwotę 303,75 zł z tytułu części wydatków ze Skarbu Państwa.

Sąd Okręgowy ustalił, że powódka jest właścicielką zabudowanej nieruchomości położonej w M. przy ulicy (...), na której mieszka od 1993 r. Nieruchomość powódki znalazła się w obszarze ograniczonego użytkowania utworzonym Rozporządzeniem Wojewody (...) nr (...) z 7 sierpnia 2007 roku. Obecnie nieruchomość powódki znajduje się w obszarze ograniczonego użytkowania utworzonym uchwałą nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. Kiedy samolot przelatuje nad nieruchomością powódki powódka nie może swobodnie rozmawiać przez telefon, w ogóle rozmawiać z innymi osobami, nie słysząc programów z telewizji. Na zewnątrz budynku nie można rozmawiać, gdyż samolot zagłusza rozmowę. Drżą też szyby w oknach, a na przelatującym samolocie powódka widzi napisy przewoźnika, okna samolotu, wysunięte podwozie. Powódka nie wykonała w swoim domu żadnych ulepszeń, aby poprawić klimat akustyczny. Z opinii biegłego wynika, że na nieruchomości powódki na zewnątrz domu nie są przekroczone normy hałasowe, natomiast wewnątrz budynku przekroczenia hałasu występują zarówno w porze dziennej jak i w porze nocnej. Wartość robót, które należałoby wykonać w domu powódki w celu zapewnienia prawidłowego klimatu akustycznego, obejmujących wymianę okien, zamontowanie urządzeń klimatyzacyjnych na parterze i na piętrze wyniosłby 41 007,63zł. Z uzupełniającej opinii biegłego A. K. (1) wynika, że lepszy klimat akustyczny w budynku zapewniłoby zamontowanie nawiewników ściennych w celu zapewnienia cyrkulacji wymiany powietrza w pomieszczeniach przy szczelnym zamknięciu okien, zaś koszt tych prac wynosiłby 30 007,63 zł.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał roszczenie powódki za częściowo uzasadnione, wskazując jako podstawę prawną rozstrzygnięcia art. 129 ust. 2 w związku z art. 135 ust. 1 i art. 136 ustawy Prawo Ochrony Środowiska.

Sąd Okręgowy wskazał, że w paragrafie 6 uchwały Sejmiku (...) z 20 czerwca 2011 roku w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania zostały określone wymagania techniczne dotyczące istniejących budynków objętych tym obszarem przy konieczności zastosowania w tych budynkach zabezpieczenia zapewniającego właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach.

W orzecznictwie podnosi się, że pod pojęciem szkody, o której mowa w art. 126 ustawy należy rozumieć nie tylko prace związane z rewitalizacją akustyczną budynku, które już zostały poniesione, ale również prace, które dopiero mają być wykonane, gdyż obowiązek naprawienia szkody przez zapewnienie odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany szkodę usunie.

Oceniając koszt dokonania zabezpieczeń zapewniających właściwy klimat akustyczny w budynku powódki Sąd Okręgowy oparł się na opinii uzupełniającej biegłego K. i znalazł, że u powódki należy zamontować nawiewniki ścienne w celu zapewnienia prawidłowej cyrkulacji wymiany powietrza, zaś koszt nakładów na ten cel biegły określił na kwotę 30 007,63 zł. Rozstrzygając o odsetkach od zasądzonej kwoty Sąd Okręgowy oparł się na przepisach art. 455 k.c. i zasądził odsetki od dnia następnego po doręczeniu pozwu.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. rozdzielając je stosunkowo z uwagi na wynik postępowania.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pozwany, zaskarżając wyrok w części uwzględniającej powództwo i podnosząc zarzuty:

1. naruszenia art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 ustawy prawo ochrony

środowiska poprzez zasądzenie odszkodowania z tytułu położenia budynku powódki w obszarze ograniczonego użytkowania (...) pomimo braku ograniczeń sposobu korzystania z nieruchomości powódki, tak w zakresie przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu lotniczego dla zabudowy mieszkaniowej jak i ograniczeń w zakresie zabudowy;

2. naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie błędnego ustalenia

dotyczącego rzekomych przekroczeń norm hałasowych wewnątrz budynku powódki ze względu na hałas lotniczy w oparciu o opinię biegłego akustyka A. K. (2) z 25 marca 2013 r. wydaną w oparciu o normę nie znajdującą zastosowania do hałasu lotniczego;

3. naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny opinii biegłego ds. budownictwa i kosztorysowania robót A. K. (1) w sposób sprzeczny z logiką i zasadami wyrażonymi w przepisach prawa budowlanego oraz przywoływanych w nich Polskich Normach, skutkującej przyjęciem założenia co do braku izolacyjności przegród budowlanych w budynku powódki na podstawie głośłownej oceny biegłego, bez przeprowadzenia wymaganych pomiarów izolacyjności i właściwego udokumentowania tej okoliczności;

4. naruszenia art. 481 k.c. w zw. z art. 363 § 1 i 2 k.c. przez zasądzenie odsetek od dnia wniesienia pozwu, a nie od wyrokowania, co prowadzi do bezpodstawnego przysporzenia po stronie powódki, sprzecznego z zasadą, zgodnie z którą naprawienie szkody ma nastąpić przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej ustalonej według cen z daty ustalenia odszkodowania;

5. naruszenia art. 481 k.c. w zw. z art. 129 ust. 2 i art. 136 ust. 3 ustawy prawo ochrony środowiska poprzez zasądzenie odsetek od dnia wniesienia pozwu, a nie od wyrokowania, skutkiem czego wartość zasądzanego odszkodowania wykracza poza ramy zobowiązania odszkodowawczego pozwanego wynikającego ze wskazanych przepisów i jest sprzeczne z funkcją, jaką pełnią odsetki.

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W toku postępowania apelacyjnego pozwany zarzucił też, że powódka nie dochowała terminu na zgłoszenie roszczenia na podstawie rozporządzenia Wojewody (...) z 2007 r., gdyż późniejsza uchwała Sejmiku Województwa (...) nie wprowadziła dla nieruchomości powódki nowych ograniczeń w zakresie wymagań technicznych.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja pozwanego jedynie częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy uznając za bezzasadne podniesione w apelacji zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że postawienie zarzutu obrazy art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego przyjętego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów;

skarżący może tylko wykazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że Sąd rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 2000/7-8 poz. 139 i z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000, OSNC 2000/10 poz. 189). Jeżeli zatem z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dawały się wysnuć wnioski odmienne.

Zarzuty skarżącego zmierzają do zakwestionowania dokonanej przez Sąd Okręgowy oceny dowodów z opinii biegłych sądowych.

Opinia biegłego nie ma w sprawie znaczenia rozstrzygającego i podlega ocenie jak każdy środek dowodowy, jednak w oparciu o właściwe dla jej oceny na płaszczyźnie merytorycznej kryteria, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego stanowiska, stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015 r. IV CSK 275/14).

Należy też pamiętać, że celem przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego nie jest uzupełnianie twierdzeń strony o fakty czy czynienie ustaleń w zakresie faktów możliwych do stwierdzenia na podstawie innych środków dowodowych. Dowód ten, zgodnie z art. 278 k.p.c., może być wykorzystany do weryfikowania wymagających wiedzy specjalnej powiązań między ustalonymi faktami albo do wyprowadzenia z tych faktów wniosków, których sformułowanie wymaga wiedzy specjalistycznej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2012 r. I CSK 200/11).

W ocenie Sądu Apelacyjnego z zarzutów formułowanych przez pozwanego nie wynika, aby opinia biegłych A. K. (2) i A. K. (1) opierała się na błędnych założeniach metodologicznych, niekompletnych bądź wadliwych założeniach faktycznych, była niespójna, zawierała błędy logiczne czy też niepoddające się ocenie wnioski.

Przede wszystkim bowiem bezsporny jest fakt, że nieruchomości powódki znalazła się w strefie ograniczonego użytkowania wyznaczonej rozporządzeniem Wojewody (...) nr (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) w W. (Dziennik Urzędowy Województwa (...) z 10 sierpnia 2007 r. nr 156), zaś roszczenie powódki ostatecznie obejmowało żądanie zasądzenia odszkodowania odpowiadającego zakresowi prac w budynku niezbędnych dla przystosowania go do wymagań technicznych określonych w § 6 tego rozporządzenia.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego z uwagi na powyższe częściowo bezprzedmiotowa dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy była opinia biegłego K., bowiem zdarzeniem powodującym szkodę powódki jest samo wydanie aktu prawnego, na mocy którego nieruchomości powódki znalazła się w strefie ograniczonego użytkowania, właśnie z uwagi na poziom natężenia hałasu spowodowany usytuowaniem w pobliżu lotniska. Opinia ta może jednak być przydatna w zakresie, w jakim stwierdza istniejące przekroczenia norm hałasu w budynku, co dodatkowo potwierdza konieczność wykonania prac zapewniających budynkowi właściwy klimat akustyczny. Zakres tych prac został w opinii biegłego K. określony na minimalnym koniecznym poziomie, co uwzględnia niewątpliwie także interes pozwanego.

Tym niemniej w ocenie Sądu Apelacyjnego sam fakt usytuowania nieruchomości użytkowanej na cele mieszkaniowe w strefie ograniczonego użytkowania i wynikająca z aktu prawnego konieczność dostosowania budynku do określonych tym aktem wymagań technicznych uzasadnia wystąpienie z żądaniem odszkodowania wskazanego w art. 136 ust. 3 ustawy o ochronie środowiska obejmującego koszty niezbędne dla wypełnienia tych wymagań, nawet – jak wskazuje ustawodawca – w wypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Szkoda powódki obejmująca nakłady konieczne dla poprawy klimatu akustycznego budynku związana jest – zgodnie z wolą ustawodawcy – z samym wejściem w życie aktu prawnego tworzącego strefę ograniczonego użytkowania, o czym świadczy także wprowadzony w art. 129 ust. 4 ustawy prawo ochrony środowiska ustawy dwuletni termin zawity na

zgłoszenie roszczeń odszkodowawczych biegnący od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości.

Tym samym ustawodawca nie powiązał szkody jedynie z rzeczywistym natężeniem hałasu na obszarze stanowiącym strefę ograniczonego użytkowania, ale z zagrożeniem wzrostu stopnia jego natężenia, a zarazem obowiązkiem właściciela znoszenia wiążących się z tym niegodności. Roszczenie z art. 136 ust. 3 ustawy ma umożliwić właścicielowi przystosowanie budynku do takiej sytuacji i ograniczyć uciążliwości związane z sąsiedztwem lotniska niezależnie od tego, czy aktualny poziom hałasu na nieruchomości przekracza normy czy też do ich przekroczenia dojdzie w przyszłości, na skutek zwiększenia stopnia natężenia ruchu lotniczego.

Za bezzasadny Sąd Apelacyjny uznał też podniesiony przez skarżącego zarzut uchybienia przez powódkę terminowi zawitemu wynikającemu z art. 129 ust. 4 ustawy prawo ochrony środowiska.

Niewątpliwie dla roszczenia zgłoszonego przez powódkę istotne było zachowanie dwuletniego terminu biegnącego od dnia wejścia w życie rozporządzenia Wojewody (...) nr (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) w W., a więc od dnia 24 sierpnia 2007 r.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 25 czerwca 2015 r. III CZP 34/15 (OSNC-ZD 2016, nr D, poz. 74) rozporządzenie to nie utraciło mocy z dniem z dniem 15 listopada 2008 r. na skutek wejścia w życie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.).

Z kolei wejście w życie uchwały nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) w W. nie spowodowała dla nieruchomości powódki żadnych dalej idących ograniczeń, skutkujących powstaniem nowych roszczeń i otwarciem na nowo terminu zawitego dla ich zgłoszenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2015 r. II CSK 570/14, LEX nr 1790978).

W judykaturze wskazano, że dla zachowania terminu z art. 129 ust. 4 ustawy z 2001 r. konieczne jest zgłoszenie roszczenia obowiązanemu do jego zaspokojenia w taki sposób, aby mógł się zapoznać z treścią oświadczenia przed upływem terminu zawitego. Na gruncie wskazanego poglądu, w wypadku złożenia oświadczenia dopiero w pozwie lub innym piśmie procesowym, dla zachowania terminu zawitego konieczne, aby przed jego upływem pismo zawierające oświadczenie zostało skutecznie doręczone obowiązanemu, nie decyduje zaś data wniesienia pozwu czy pisma.

Bezsporne jest, że w sprawie niniejszej powódka złożyła pozew w dniu 24 sierpnia 2009 r., a więc w ostatnim dniu biegu terminu zawitego, powódka nie wykazała zaś, aby zgłosiła pozwanemu roszczeniem przed tą datą. Doręczenie odpisu pozwu pozwanemu nastąpiło w dniu 21 września 2009 r., a więc po upływie terminu.

Sąd Apelacyjny podziela jednak stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 12 maja 2017 r. III CZP 7/17, że "wystąpienie z roszczeniem" może oznaczać zarówno podjęcie działań skierowanych do drugiej strony stosunku prawnego, np. wezwania do zapłaty, jak też czynności procesowych, np. wniesienia do sądu powództwa albo wniosku o zawezwanie do próby ugodowej. Zatem wniesienie do sądu pozwu, bez uprzedniego zgłoszenia roszczenia osobie obowiązanej do jego zaspokojenia, prowadzi do zachowania dwuletniego terminu przewidzianego w art. 129 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska również wtedy, gdy odpis pozwu został doręczony tej osobie po upływie tego terminu.

Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację jedynie w zakresie rozstrzygnięcia o odsetkach od zasądzonej kwoty uznając, że roszczenie powódki stanowi odszkodowanie, do którego ma zastosowanie przepis art. 362 § 2 k.c., a wysokość odszkodowania została ustalona przez Sąd I instancji na podstawie sporządzonej w toku procesu opinii biegłego, co oznacza, iż zasądzone odszkodowanie przyznane zostało według cen aktualnych na datę orzekania. Biorąc także pod uwagę charakter szkody, której naprawienia domaga się powódka w niniejszym procesie, polegającej na ustawowym obowiązku doprowadzenia budynku do właściwego klimatu akustycznego oraz fakt, że powódka, co jest bezsporne, dotychczas nie wydatkowała na ten cel żadnej kwoty i nie poniosła w istocie w wyniku realizacji wymienionego

obowiązku żadnego uszczerbku majątkowego, Sąd Apelacyjny uznał za bezzasadne obciążanie pozwanego odsetkami od dnia wezwania do zapłaty.

Przyjęta przez Sąd Okręgowy koncepcja wyrównania szkody przy zastosowaniu obu mechanizmów łącznie - zarówno odsetek od dnia wezwania, jak i waloryzacji szkody poprzez ustalenie jej zgodnie z art. 363 § 2 k.c. na dzień orzekania, prowadziłyby do wzbogacenia pokrzywdzonego.

Uzasadniało to przyznanie od zasądzzonego świadczenia odsetek za opóźnienie dopiero od daty wyrokowania, a nie od daty wniesienia pozwu, jak to wadliwie przyjął Sąd I instancji.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny częściowo zmienił zaskarżony wyrok oddalając powództwo jedynie co do odsetek obejmujących okres od dnia 22 września 2009 r. do dnia poprzedzającego wydanie wyroku przez Sąd Okręgowy, tj. do dnia 4 lutego 2015 r., zaś w pozostałym zakresie apelację pozwanego jako bezzasadną oddalił na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., obciążając kosztami pozwanego w całości w uwagi na fakt, iż apelacja jedynie w nieznacznej części została uwzględniona.